

Union of India v. Amrik Singh and others (I. S. Tiwana, J.)

ਆਈ.ਐਸ. ਟਿਵਾਣਾ ਜੇ

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ , - ਜਵਾਬਦਾਰ।

1979 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2013-

1 ਅਕਤੂਬਰ 1980

ਭੂਮੀ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ (1894 ਦਾ 1)—ਸੈਕਸ਼ਨ 4, 6, 11 ਅਤੇ 48-ਏ—ਪੰਜਾਬ ਟਾਊਨ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਐਕਟ (192 ਦਾ 4)—ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਧਾਰਾ 59 ਅਤੇ ਪੈਰਾ 14—ਸੁਧਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ। ਟਰੱਸਟ—ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਐਲਾਨ 'ਚ ਦੇਰੀ—ਰਾਜ—ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਦੇਰੀ ਲਈ ਧਾਰਾ 48-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਰਜਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਟਾਊਨ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਐਕਟ, 1922 ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਪੈਰਾ 14 ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ, 1894 ਦੀ ਧਾਰਾ 48-ਏ ਉਦੋਂ ਹੀ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੁਝ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਾ ਜਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਸੋਧ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸੀਮਤ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਸੁਧਾਰ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਵਾਰਡ ਦਾ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ 6 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰਜਾਨੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ 48-ਏ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਮੀਨ ਸੁਧਾਰ ਟਰੱਸਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਰਾਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 48-ਏ ਅਧੀਨ ਹਰਜਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। (ਪਰਾ ੭)।

ਸ੍ਰੀ ਅਮਰਬੀਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਬਕਾਇਦਾ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ, ਮਿਤੀ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1979 ਨੂੰ, ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਰੁਪਏ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ 11,778 ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਸੋਲਾ ਟਿਆਮ ਦੇ ਨਾਲ 15 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਗਣਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ 'ਤੇ ਹੁਣ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਰਕਮ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਵਸੂਲੀ ਹੋਣ ਤੱਕ ਦੀ ਰਕਮ 'ਤੇ 6 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਵੀ ਮਿਲਣਗੇ। ਹਰਜਾਨੇ ਵਜੋਂ 4,180 ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਅਤੇ

ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਖੁਦ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਮਨੀ ਰਾਮ ਦੇ ਨਾਲ ਗੋਪੀ ਚੰਦ ਭੱਲਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਸੀ

ਐਚ.ਐਲ ਸਿੱਬਲ, ਐਸ.ਸੀ ਸਿੱਬਲ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਵਿਜੇ ਝਾਂਜੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 5 ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ, ਜੇ.

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 28 ਨਵੰਬਰ, 1968 ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ, ਹਲਵਾਰਾ ਏਅਰਫੀਲਡ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਵਿਸਤਾਰ ਲਈ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਪਿੰਡ ਹਲਵਾਰਾ, ਤਹਿਸੀਲ ਜਗਰਾਉਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੀ ਮਾਲ ਅਸਟੇਟ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਥਿਤ 137.11875 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)। ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਦਰ , ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ; -

1. ਖਾਲਸ ਚਾਹੀ	ਰੁ. 9,228 ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ
2. ਨਿਆਇ, ਨਦੀ, ਖਾਲਸ ਨਦੀ ਨਦੀ।	ਰੁ. 9,528 ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ
3. ਡਕਾਰ ਰੋਸਲੀ	ਰੁ. 5,400 ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ
4. ਬੰਜਰ ਜਾਦੀਦ/ਬੰਜਰ ਕਦੀਮ/ਗੈਰ ਇਵਲਮਕਿਨ।	ਰੁ. 5,000 ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ

(2) ਕਿਉਂਕਿ ਥੀਏਵਰਡੀਜ਼ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਆਪਣੀ ਰਕਮ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਧਾਰਾ 18 ਜਾਂ ਮਰਨ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਰ ਸਮਾਨ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਦਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ। ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ 11,778 ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰੁ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 48-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਲਈ 4,180 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਹਰਜਾਨੇ ਵਜੋਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਈਸ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਆਰ.ਐਫ.ਏ. ਸਿੱਖਿਆ 2013 ਤੋਂ 2016 ਅਤੇ 1979 ਦੇ 2U22 ਤੋਂ 2039, ਰਾਜ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 48-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਵਾਧੇ ਅਤੇ ਹਰਜਾਨੇ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ

Union of India v. Amrik Singh and others (I. S. Tiwana, J.)

ਹੈ.. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸਾਰੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਕਰਾਸ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੰਬਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਹਨ। 17-ਸੀ1 ਤੋਂ 21-ਸੀਆਈ ਅਤੇ 1979 ਦੇ 23-ਸੀਆਈ ਤੋਂ 39-ਸੀਆਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਲਈ ਅਜੇ ਵੀ ਉੱਚ ਦਰ 'ਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬੇਚੈਨੀ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰੋ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤੱਥ ਦੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਸਵਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸਹਿਮਤ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ 1979 ਦੇ RFA ਨੰਬਰ 2013 ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ।

(3) ਇੱਥੇ ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ 26 ਨਵੰਬਰ, 1968 ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਵਾਈ ਸੈਨਾ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ।

ਅਥਾਰਟੀਜ਼ 1958 ਤੋਂ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਤੇ ਮੰਗ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਲਈ ਮਾਮੂਲੀ ਕਿਰਾਇਆ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

(4) ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਏਅਰ ਫੋਰਸ ਅਥਾਰਟੀਜ਼ ਨੇ ਆਪਣੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ, ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਅਤੇ ਫੁਟਕਲ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਕਈ ਸੜਕਾਂ ਅਤੇ ਉਸਾਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ।

(5) ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹੇ ਕੀਤੇ ਹਨ -
 (i) ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਅਦਾਲਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 48-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਹਰਜਾਨਾ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਮੀਨ ਪੰਜਾਬ ਟਾਊਨ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਐਕਟ, 1922 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਟਰੱਸਟ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਗਠਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟਾਂ ਲਈ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ
 (ii) ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਆਰ. 4 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1972 ਨੂੰ ਉਪ ਮੰਡਲ ਅਫਸਰ (ਸਿਵਲ), ਜਗਰਾਓ ਦੁਆਰਾ ਕਲੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਅਨੁਕੂਲ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਕਤ ਕਲੈਕਟਰ ਕੋਲ ਇਸਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਮਿਸਟਰ ਐਚ.ਐਲ ਸਿੱਬਲ, ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ

ਸਬੂਤ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਇਹ ਭਾਵ ਕਿ ਉਕਤ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਦਰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(6) ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ) ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਦਲੀਲ ਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੈ। ਟਰੱਸਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 59 - ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕਸਬਿਆਂ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਵਿਸਤਾਰ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਆਇਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਐਕਟ - ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟਰੱਸਟ ਲਈ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ, 1894 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਉਕਤ ਐਕਟ, ਉਹ। ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਟਰੱਸਟ ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

(7) . ਟਰੱਸਟ ਲਈ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ, 1894 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ: -

(a) * * * sfc ◆

(b) ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹੋਰ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗਾ ;

(c) ^^ * * * *

(d) ◆ * * * ” *

(ਜ਼ੋਰ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ)

ਅਨੁਸੂਚੀ ਦਾ ਪੈਰਾ 14 ਜੋ ਸਿਰਫ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਬਿੰਦੂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

“14. ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 48 ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਰਥਾਤ: -

48-A : (1) ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਅਵਾਰਡ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਾਲਕ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਦੇਰੀ ਲਈ ਕਿਸੇ ਪਦਾਰਥਕ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਦੇਰੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

(2) ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਭਾਗ III ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ।

(7) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਜ਼ਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ 48-ਏ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੀ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੈ ਜਦੋਂ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੁਝ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਸਿੱਬਲ ਦੀ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਿ ਇਸ ਧਾਰਾ 48-ਏ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਇਰਾਦਿਆਂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਭਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਾ ਜਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਸੋਧ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸੀਮਤ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਸੁਧਾਰ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਵਾਰਡ ਦਾ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ 6, ਤਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰਜਾਨੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਸ੍ਰੀ ਸਿੱਬਲ ਨੇ ਫਿਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਟਰੱਸਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 59 ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ, ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ, ਜੋ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਿਤ ਹਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਐਕਟਾਂ ਅਧੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਇੱਕ ਟਰੱਸਟ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਧੀਨ। ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ. ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ *ਦਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਨਾਮ ਲੁਧਿਆਣਾ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ, ਲੁਧਿਆਣਾ, ਇਸਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ* (1) ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਇੱਕ ਉਲਟ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਨਾਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਘੱਟ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਸਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਟਰੱਸਟ ਏਸੀਆਈਟੀ ਦੇ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਫੀਸ ਦੀ ਸੋਧ; *ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ* (2) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਪਣੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਦਲੀਲ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 59 ਦੀ ਧਾਰਾ ਟਰੱਸਟ ਐਕਟ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ *ਦਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ)* ਵਿੱਚ ਵੀ ਟਰੱਸਟ ਐਕਟ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਪੈਰਾ 10 ਦੁਆਰਾ ਸੋਧੇ ਗਏ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਹੀ *ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ)* ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੀ। ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ. ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ

ਸੀ, ਸੈਕਸ਼ਨ 48-ਏ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟਰੱਸਟ ਐਕਟ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਪੈਰਾ 14 ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਤਕਰਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਤੋਂ ਪਰ੍ਹੇ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕੇਵਲ ਉਹੀ ਇਸਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਦਲੀਲ ਦੀ ਖਾਤਰ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ 48-ਏ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਡੀ ਈਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਟਰੱਸਟ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁਰਸਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਧਾਰਾ 23 ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੀ। ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਰਕਮ ਤੋਂ ਘੱਟ ਰਕਮ ਤੱਕ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਦੀ ਅਤਿ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਅਚਨਚੇਤੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ-ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਸਖਿਪ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਉਪਬੰਧ ਅਧੀਨ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜਾਂ ਹਰਜਾਨਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੈਂ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਜਿੱਥੇ 4,180 ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ (ਰੁਪਏ) ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਹਰਜਾਨੇ ਦੁਆਰਾ।

- (1) ਏਆਈਆਰ 1975 ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ 241.
- (2) ਏਆਈਆਰ 1975 ਐਸਸੀ 39

ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 48-ਏ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ-ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮੈਨੂੰ ਹਰਜਾਨੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ ਅਤੇ ਢੰਗ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਹੋਰ ਵੀ ਅਟੁੱਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ.

(8) ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਬਜ਼ਾਰ ਕੀਮਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਮੈਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤਾ ਸਾਰਥਕ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮੈਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਭਰ

Union of India v. Amrik Singh and others (I. S. Tiwana, J.)

ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ: -

ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ-ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ:

ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ	ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ	ਖੇਤਰ ਵੇਰਿਆ ਵਿਚਾਰ		ਅੰਸਤ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ।
		ਕੇ.ਐਮ	ਰੁ	
A—3	2-7-1971	9-5	30,000	25^46
A - 4	6-7-1976	0-13	2,000	24,615 ਹੈ
A—5	14-2-1978	1-7	5,000	29,630 ਹੈ
A- 6	15-7-1977	0-13	2,500	30,768 ਹੈ
A—7	1-8-1972	0-12	5,000	66,667 ਹੈ
ਏ-8	23-9-1977	0-14	5,000	68,751 ਹੈ
A—9	23-9-1977	0-12	5,000	66,667 ਹੈ
A—10	22-4-1969	0-8	1,000	19,200 ਹੈ
A—11	8-7-1975	0-8 ਆਈ	1,500	28,800 ਹੈ
A—12	18-7-1978	2-0 ਨਾਲ	7,500 ਹੈ	30,000
A—13	18-7-1978	2-0 ਨਾਲ	7,500 ਹੈ	30,000
A—14	18-7-1978	2-0	7,500 ਹੈ	30,000

ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਐਗਜ਼ੀਬਿਟ ਏ. 1 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਉਪ ਮੰਡਲ ਅਫਸਰ (ਸਿਵਲ) ਜਗਰਾਓ ਦੁਆਰਾ ਕਲੈਕਟਰ ਵਜੋਂ 23 ਮਈ, 1975 ਨੂੰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ 39 ਕਨਾਈਆਂ 8 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਲਾਨੇ ਗਏ ਇੱਕ ਐਵਾਰਡ। ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੂੰ ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਥਾਵਾਂ, - ਇਸ ਅਵਾਰਡ ਰਾਹੀਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਦਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਐਸ. 22,000 ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ

R—	4-7-1968	29—4	8,000	2,192
R—2	31-5-	0—19	500	4,210
R—3	12-7-	177—	37,500	1,695
R-4	31-12-	9—19	10,000	4,010

ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 7 ਜੂਨ 1974 ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਰਾਜ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ:ਰੁ

Rs

(9) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਚਾਰਟ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਵੇਗਾ, ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ ਆਰਐਲ ਤੋਂ ਆਰ-4 ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਔਸਤ ਕੀਮਤ ਉਸ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਘੱਟ ਹੈ ਜੋ ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਪਣੇ ਅਵਾਰਡ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਦਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇਹ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਢੁਕਵੇਂ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀਆਂ, ਜਾਂ ਇਹ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਐਕਵਾਇਰ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਮਾਨ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਪਿੰਡ ਹਲਵਾਰਾ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਐਕਵਾਇਰ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਲਗਭਗ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਲੈਟ ਰੇਟ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਵਿਕਰੀ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ ਕੀਮਤ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਗਲਤ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੀ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ।

(10) ਹੁਣ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਉੱਚੀ ਦਰ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹੀ ਹੈ:-

“ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਏਅਰੋਡਰੋਮ ਲਈ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫਲੈਟ ਰੇਟ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸਬੂਤ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ

ਹਵਾਈ ਸੈਨਾ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਉਦਯੋਗ ਆ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਹਵਾਈ ਸੈਨਾ ਅਥਾਰਟੀਜ਼ ਦੀ ਅਗਾਊਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਉਸਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਮਾਰਕੀਟ ਕੀਮਤ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਔਸਤ ਕੀਮਤ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਈਟ ਪਲਾਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹਲਵਾਰਾ-ਰਾਏਕੋਟ ਰੋਡ ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਧਾਤ ਵਾਲੀ

ਸੜਕ ਦੇ ਨੇੜੇ ਜਾਂ ਨੇੜੇ ਹੈ ਅਤੇ ਪਲਸੂਧਰ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸ਼ਾਪਿੰਗ ਸੈਂਟਰ ਹੈ।"

(11) ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਨਿਮਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਆਪੂਰਵਕ AW 1 ਮਲਕੀਅਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ AW 2 ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ, AW 3 ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਪਟਵਾਰੀ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਾਈਟ ਪਲਾਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ, AW 4 ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਪਟਵਾਰੀ ਹਲਕਾ ਹਲਵਾਰਾ ਨੇ ਸਾਈਟ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ, ਪਲਾਨ ਐਗਜ਼ੀਬਿਟ AW 4/1 ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਕਾਨੂੰਗੋ RW 1. AW 2 ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਲਵਾਰਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਪਿੰਡ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਸਿਨੇਮਾ-ਹਾਲ ਹੈ! ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਦੋ ਫਰਲਾਂਗ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਅਤੇ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਨੇੜੇ ਇਕ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਸੈਂਟਰ ਵੀ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੁਲਸੂਧਰ (ਪਿੰਡ ਸੁਧਾਰ ਨੇੜੇ ਸਰਹਿੰਦ ਨਹਿਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪੁਲ) ਦੇ ਨੇੜੇ ਇੱਕ ਡਿਗਰੀ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਕੋਂਦਰੀ ਸਕੂਲ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਲੀ ਮੀਲ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਹੈ। ਐਰੋਡਰੋਮ 1947-48 ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਹਵਾਈ ਸੈਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਕਾਲੋਨੀਆਂ ਵੀ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪਿੰਡ ਅਬਾਦੀ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਪਿੰਡ ਹਲਵਾਰਾ ਦੇ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੂੰ ਮਕਾਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ 4 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਧਿਕਾਰੀ ਰੁਪਏ 'ਤੇ. 22,000 ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ। ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦਾ ਇਹ ਸਬੂਤ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਹੋਰ ਏ.ਡਬਲਿਊ., ਯਾਨੀ ਮਲਕੀਅਤ ਸਿੰਘ, ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ.. ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ, ਕਾਨੂੰਗੋ, ਨੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। RW 1, ਨੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਜਾਂ ਖੰਡਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ A.Ws ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ ਹੈ। ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਸੰਭਾਵੀ ਤਾਲਮੇਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਮੰਡਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ, ਮਿਤੀ 4 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1972 ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਸਮੇਂ (ਸਿਵਲ), ਜਗਰਾਉਂ, ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਬੰਜਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਬਜ਼ਾਰ ਕੀਮਤ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ। 18,640 ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ। ਕੁਲੈਕਟਰ ਦਾ ਇਹ ਅਵਾਰਡ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਬਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁੜ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਜਿਸਦਾ ਨਤੀਜਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸਹੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ 4 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1972 ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਮਾਰਕੀਟ ਕੀਮਤ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਉਚਾਰਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਅਵਾਰਡ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਇਹ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਕਾਰਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਵਾਰਡ ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਇੱਕ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ ਕੀਮਤ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸੀ। ਸਬ-ਡਵੀਜ਼ਨ, ਉਸ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ . ਇਹ ਅਵਾਰਡ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਪਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸਬੂਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਕਤ ਅਵਾਰਡ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਡਾਟਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਭਾਵ, ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਕਾਨੂੰਗੋ, ਆਰ.ਡਬਲਯੂ. 1, ਨੇ ਉਸ ਅਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੀ ਮਾਰਕੀਟ ਕੀਮਤ ਦੀ ਦਰ ਬਾਰੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਜਾਹਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੰਜਰ ਜ਼ਮੀਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਬਾਦੀ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਭਾਵ ਜਾਂ ਵੇਚੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਨੂੰ ਹੋਰ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ, ਭਾਵ, ਖਾਲਸ ਚੇਨ, ਚਾਬੀ-ਨੇਹਰੀ, ਨਿਆਈ ਨਾਲੋਂ ਉੱਚ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਚਾਹੀ ਆਦਿ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਏਅਰ ਫੋਰਸ ਅਥਾਰਟੀਜ਼ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਬੰਜਰ ਜ਼ਮੀਨ ਬਣ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਉਸਾਰੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਅਮਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਕਲੋਨੀ ਵਜੋਂ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਟੁਕੜਾ ਜੋ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋਗਿੰਦਰ ਦਾ ਬਿਆਨ ਹੈ। ਸਿੰਘ ਦਾਅਵੇਦਾਰ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡ ਅਬਾਦੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੂੰ ਮਕਾਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ 4 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ 1 ਰੁਪਏ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 22,000 ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ। ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਸਹੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਬਜ਼ਾਰ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਵਾਹਿਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਵਜੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਸਾਰੀ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਇਸਦੀ ਮਾਰਕੀਟ ਕੀਮਤ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਜਾਂ ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜੋ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਮੰਡਲ ਅਫਸਰ (ਸਿਵਲ I), ਜਗਰਾਉਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮਿਤੀ 4 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1972 ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਵਾਰਡ ਦੁਆਰਾ , ਇਸ ਨੇ ਔਸਤਨ ਲਿਆ ਹੈ। ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਬਜ਼ਾਰ ਕੀਮਤ ਰੁਪਏ ਤੈਅ ਕੀਤੀ। 11,778 ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਹੈ. ਜੇ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ

Union of India v. Amrik Singh and others (I. S. Tiwana, J.)

ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਬੰਜਰ ਜਾਂ ਅਬਾਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ, ਤਾਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ-

tural ਜ਼ਮੀਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਬੰਜਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, - 4 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1972 ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਦੁਆਰਾ ਰੁਪਏ . 18,640 ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹਲਵਾਰਾ ਦੇ ਪਿੰਡ ਅਬਾਦੀ ਨੇੜੇ 4 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ 4 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ 22,000 ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ। ਇਹ, ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿੱਚ, ਉਹਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਬਾਦੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਵਾਰਡ 7 ਜੂਨ, 1974 ਨੂੰ ਇੱਕ ਐਕੁਆਇਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਬੂਤ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ, ਪੂਰੀ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਕਲੋਨੀ ਸੀ ਜਾਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਏਅਰ ਫੋਰਸ ਅਥਾਰਟੀਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ 1 ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਵਾਕਆਊਟ ਕਰ ਗਏ , ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣਗੇ ਜੇਕਰ ਉੱਚ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋ ਦਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਰੇਟਾਂ 'ਤੇ। , ਭਾਵ, ਰੁ. 22,000 ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ। ਮੈਂ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ ਕੀਮਤ ਰੁਪਏ ਦੇ ਫਲੈਟ ਰੇਟ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। 22,000 ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵਧੀ ਹੋਈ ਰਕਮ 'ਤੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 15 ਫੀਸਦੀ ਅਤੇ 6 ਫੀਸਦੀ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੋਲੇਟੀਅਮ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਵੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਇਹ ਸਭ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਰਟ ਫੀਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗਾ।

(12) r net1 ਨਤੀਜਾ, ਇਸ ਲਈ, ਹਾਲ ਸਟੀ ਸਟੇਟ ਹੈ! ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕਰਾਸ ਇਤਰਾਜ਼ ਉੱਪਰ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਫਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਨੁਪਾਤਕ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਐਨ. ਕੇ. ਐਸ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ

ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਡੋਲਮਿਨ

ਹਰਬੰਸ ਲਾਈ ਅਤੇ] ਸੀ.ਐਸ. ਟਿਵਾਣਾ, ਜੇ.ਜੇ.
ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ,- ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

1979 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1138 ।

ਅਕਤੂਬਰ 8, 1980।

ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਨਲ ਕੋਡ 1860 ਦਾ XLV)- ਧਾਰਾ 34 ਅਤੇ 302— ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਕਤਲ ਦੇ ਜੁਰਮ ਲਈ ਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਈ ਦੋਸ਼ੀ— ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਾਰੇ ਬਰੀ-ਨਹੀਂ, ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਦਾ ਸਬੂਤ —ਬਾਕੀ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਧਾਰਾ 34 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ।